

JAN PAVEL II. K JUBILEU MARTINA LUTHERA

Prezidentovi Sekretariátu pro jednotu křesťanů, holandskému kardinálovi Janu Willebrandsovi, který byl pověřen zastupováním katolické církve při oslavách v Lipsku, poslal Svatý otec následující list.

10. listopadu 1983 uplynulo pět set let od narození doktora Martina Luthera z Eislebenu. Mnozí křesťané, především evangelickoluterského vyznání, vzpomínají při té příležitosti na teologa, který na prahu novověku podstatně přispěl k hlubokým změnám církevní a světské skutečnosti Západu. Náš svět pociťuje jeho dějinnou mohutnost ještě dnes.

Pro katolickou církev je po staletí spojována se jménem Martina Luthera vzpomínka na dobu plnou utrpení, především však vědomí počátku velkých církevních rozkolů. 500. narozeniny M. Luthera pro nás tedy mají být příležitostí přemýšlet pravdivě a v křesťanské lásce o dějinných událostech doby reformace. Právě v časovém odstupu je často možné historickým procesům lépe rozumět a vyličit je.

Význačné osobnosti a instituce luterského křesťanstva se nyní vyslovily pro to, aby Lutherův pamětní rok byl uspořádán v pravém ekumenickém duchu a aby Martin Luther přišel ke slovu způsobem, který by podpořil jednotu křesťanů. Vítám tento záměr a poznávám v něm bratrské pozvání ke společné snaze jak o prohloubení a dokonalý obraz historických událostí, tak také o kritické vypořádání se s různorodým Lutherovým dědictvím.

Vskutku dospěly vědecké práce evangelických i katolických badatelů, kteří se ve svých výsledcích mezitím ve velké míře shodují, k dokonalejšímu a diferencovanějšímu obrazu Lutherovy osobnosti i komplikované spleti historických událostí ve společnosti, politice a církvi v první polovině 16. století. Přesvědčivě viditelnou se přitom stala hluboká religiozita M. Luthera, který byl hnán palčivou vášnivostí pro otázku věčné spásy. Ozřejmilo se ovšem také, že se rozpad církevní jednoty nedá výhradně připsat ani neporozumění. ze strany pastýřů katolické církve, ani nedostatečnému pochopení pravého katolicismu ze strany Luthera, ač to obojí přitom mohlo hrát svou roli. Příslušné rozhodnutí mělo hlubší kořeny. Při sporu o vztah mezi vírou a tradicí byly ve hře základní otázky pravého výkladu a přijetí křesťanské víry, jejichž působení na církevní rozpad nelze překonat pouhým historickým porozuměním.

Proto je jak při pohledu na Martina Luthera, tak při snažení o obnovení jednoty nezbytné dvojí úsilí. Za prvé je důležité pokračovat v pečlivé historické práci. Jde o to, abychom získali nepředpojatým badáním, které je vedeno pouze hledáním pravdy, správný obraz reformátora i celé epochy reformace a v ní působících osob. Kde je vina, musí být uznána, ať se týká kterékoli strany. Kde znetvořuje pohled polemika, musí být nastolen správný pohled, opět nezávisle na tom, o kterou stranu se jedná. Přitom nás nemůže vést úmysl, stát se soudci dějin. Cíl smí být jediný: Lépe poznávat a přitom se stávat pravdivějšími. Jen v takovém postoji, který se bez zábran vystavuje očištění pravdou, se můžeme sejít ke společnému chápání minulosti a tím také získat nová východiska pro dnešní dialog.

To druhé potřebné je toto: Historické vyjasnění, které se obrací k tehdejšímu dění s jeho trvajícím významem a působením, musí jít ruku v ruce s dialogem víry, v němž my tady a teď hledáme jednotu. Ten dialog nachází svou pevnou základnu v tom, co nás ještě po oddělení, díky evangelickým luterským spisům, spojuje: ve slově Písma, ve vyznání víry, v koncilech staré církve. Mám naději, že Sekretariát pro jednotu křesťanů pod Vaším vedením, vážený pane kardinále, v tomto už před 2. vatikánským koncilem s velkou vážností začatém dialogu, bude pokračovat v duchu, který odpovídá jeho základům: Ve věrnosti darované víře, která v sobě zahrnuje připravenost k pokání a ochotu učit se slyšením.

Církev, pokorně skloněna před tajemstvím božské prozřetelnosti a v uctivém naslouchání tomu, čemu nás Boží Duch dnes v připomínce událostí doby reformace učí, snaží se rozšířit hranice své lásky a směřovat k jednotě všech, kteří jako pokřtění nosí jméno Ježíše Krista. Provázím práci Vašeho sekretariátu a všechny ekumenické snahy o velkou záležitost jednoty všech křesťanů, zvláštní modlitbou a požehnáním.

Dáno ve Vatikánu 31. října 1983

Jan Pavel II., papež